

Handläggare
Sara Johansson
018- 727 43 88

Datum
2018-09-12

Diarienummer
2018-003786- MI

Till miljö- och hälsoskyddsnämndens
sammanträde den 2018-09-27

Yttrande över förslag till vägledning om Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2017:5)

Remiss från Naturvårdsverket , dnr. NV-05230-18 Remisstid: svar senast 2018-09-28

Förslag till beslut:

Miljö- och hälsoskyddsnämnden föreslås besluta

att överlämna yttrande till Naturvårdsverket enligt ärendets bilaga 1,

att förklara paragrafen omedelbart justerad.

Ärendet

Från och med 1 juli 2018 gäller nya föreskrifter om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2017:5). Naturvårdsverket har tagit fram förslag till vägledning om tillämpning av bestämmelser i dessa föreskrifter. Syftet med vägledningen är att underlätta föreskrifternas tillämpning och tillsynsmyndigheternas handläggning av ärenden inom föreskrifternas tillämpningsområde. Miljö- och hälsoskyddsnämnden har genom remiss givits tillfälle att yttra sig över vägledningen.

Miljöförvaltningen har följande synpunkter på Naturvårdsverkets förslag till vägledning om Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2017:5):

- Det är mycket bra att en vägledning ges ut, då föreskrifterna inte är helt lättolkade.
- En viktig fråga för hela vägledningen är tydlighet i ordval: skriver man om ”cisterner” eller om ”hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor”. Hantering är ett mer omfattande begrepp och det är viktigt att få fram om det även är denna som regleras.
- Tydliggörande behövs om huruvida vägledningen även avses gälla cisterner som används inom lant- och skogsbruk.
- Tydliggörande behövs om miljö- och hälsoskyddsnämnden genom NFS 2017:5 ges mandat att ställa krav enligt Myndighetens för samhällsskydd och beredskaps (MSB) föreskrifter om cisterner.

- Tydliggörande behövs angående vem som ska utföra kontroll av sekundärt skydd på cisterner inom vattenskyddsområde.

Miljöförvaltningen kommenterar även några betydelsebärande skrivfel i vägledningen.

Anna Nilsson
miljödirektör

Bilagor

Bilaga 1: Yttrande över förslag till vägledning om Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenföroreningar vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2017:5)

Bilaga 2: Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2017:5)

Handläggare
Sara Johansson
018- 727 43 88

Datum
2018-09-27

Diarienummer
2018-003786- MI

Naturvårdsverket
registrator@naturvardsverket.se

Yttrande över förslag till vägledning om Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor (NFS 2017:5)

Remiss från Naturvårdsverket , dnr. NV-05230-18 Remisstid: svar senast 2018-09-28

Miljö- och hälsoskyddsnämnden har nedanstående synpunkter på förslaget till vägledning, först några generella synpunkter på vägledningen som helhet, därefter specifika kommentarer, sorterade under samma rubriker som vägledningen:

Generellt

Det är mycket bra att en vägledning ges ut, då föreskrifterna inte är helt lättolkade. En viktig fråga för hela vägledningen är tydlighet i ordval: skriver man om "cisterner" eller om "hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor". Hantering är ett mer omfattande begrepp och det är viktigt att få fram om det även är denna som regleras. Detta skrivs ur perspektivet att större delen av Uppsala stad är inom vattenskyddsområde och har ett stort antal verksamheter som hanterar brandfarliga vätskor och spilloljor inom vattenskyddsområde.

"Förslag till vägledning om tillämpning av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2017:5) om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor och spilloljor"

Skrivfel i föreskrifternas namn i både sidhuvud, rubrik och löptext – NFS 2017:5 gäller "hantering", inte "lagring".

"Om vägledningen"

Sida 4, stycke 3: Skrivfel i föreskrifternas namn samt i avslutningen av meningen – NFS 2017:5 gäller "hantering", inte "lagring".

Sida 5: Står "Syftet med föreskrifterna är att så långt som möjligt minska risken för miljöskador genom att förhindra förorening av mark och vatten på grund av läckage eller spill vid hantering av cisterner." Bör vara "hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor" inte

”cisterner”.

Sida 6, stycke 1: Står ”De cisterner som omfattas och regleras av Naturvårdsverkets föreskrifter är de som används för förvaring och hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor i enlighet med gällande lagstiftning.” Vilken lagstiftning åsyftas här? Vad vill vägledningen säga med denna mening? Vilka cisterner som omfattas anges ju i föreskrifternas 1 kap. 1 §.

Sida 6, stycke 3: Står att föreskrifterna tillsammans med MSB:s föreskrifter ska täcka in de krav som ställs beträffande cisterner för brandfarliga eller miljöfarliga vätskor. Bör ersätta ”miljöfarliga vätskor” med ”spilloljor”, eftersom det bara är denna typ av miljöfarlig vätska som regleras utöver brandfarliga.

Sida 6-7: Angående ansvarsfördelning för tillsynsvägledningen när det gäller hantering av brand- eller miljöfarliga vätskor så framstår det enligt vägledningen som att om en cistern används inom jord- eller skogsbruk så är det Jordbruksverket respektive Skogsstyrelsen som ska ge tillsynsvägledning istället för Naturvårdsverket, trots att det är Naturvårdsverket som gett ut föreskrifterna NFS 2017:5. Är det avsett så? Avses inte denna remitterade tillsynsvägledning från Naturvårdsverket gälla även cisterner som används inom jordbruk och skogsbruk?

”Vägledning om Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2017:5) om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor och spilloljor”
Skrivfel i föreskrifternas namn i både sidhuvud, rubrik och löptext – NFS 2017:5 gäller ”hantering”, inte ”lagring”.

”1 kap. Tillämpningsområde”

Sida 8-9: Det är bra att vägledningen tydliggör att tillämpningsområdet utökats jämfört med NFS 2003:24. I stycket *”Förtydligande avseende tillämpningsområdet”* bör även vad som gäller inom vattenskyddsområde tas upp – att det här handlar om *hantering generellt*, överstigande 250 liter, och inte bara i cisterner. Om någon har två fat med exempelvis spillolja eller spolarvätska inom vattenskyddsområde, omfattas denna hantering av föreskrifterna?

Sida 8, fotnot: Skriv ut vad förkortningarna LBE och FBE står för.

Sida 10, översta stycket: Står att en tankbil aldrig blir en cistern i den mening som avses i NFS 2017:5 och att en stående tankbil således inte omfattas av föreskrifterna. Detta väcker frågan, vad gäller om tankbilen står inom vattenskyddsområde? Om NFS 2017:5 inom vattenskyddsområde reglerar ”hantering”, inte enbart lagring i cistern?

Sida 11, gällande 3 §: ”Vid hantering av brandfarliga vätskor som denna föreskrift gäller finns det även krav i föreskrifter meddelade av Myndigheten för samhällsskydd och

beredskap”. Upptår en tveksamhet när man läser detta om miljö- och hälsoskyddsämnden då har mandat att i sin miljötillsyn ställa krav utifrån MSB:s föreskrift. Vägledningen svarar inte på den frågan.

”3 kap. Information till tillsynsmyndigheter”

Sida 15: Står i vägledningen att ”Vid installation eller hantering inom ett vattenskyddsområde finns det krav även på ytterligare information såsom vilken typ av sekundärt skydd som används samt den totala förvarings- eller hanteringsmängden, transporter för påfyllning etc. (se kap.4)”. I föreskrifternas kapitel 4 nämns inte något om total förvarings- eller hanteringsmängd eller transporter för påfyllning. Däremot är detta förstås information som bör sändas in eftersom den behövs för handläggningen, så det är bra om vägledningen istället råder tillsynsmyndigheten att begära denna information.

”4 kap. Krav inom vattenskyddsområde”

Sida 18: Står ”Eftersom kontrollen av sekundärt skydd inte längre kan genomföras som förut, dvs. av ackrediterade kontrollorgan med direkt stöd av föreskrifterna, ska detta ske med stöd av bestämmelserna i miljöbalken som en del av den operativa tillsyn som de kommunala myndigheterna bedriver.” Med denna formulering låter det som att kommunens miljöinspektör rent fysiskt ska kontrollera det sekundära skyddet – vilket inte är möjligt eller inspektörens uppgift. Bör formuleras om till att de kommunala tillsynsmyndigheterna som en del av sin operativa tillsyn, med stöd av bestämmelserna i miljöbalken, behöver begära att cisterninnehavare låter genomföra kontroll även av de sekundära skydden; kontroll utförd av för ändamålet utbildad person.

Sida 18: Står ”Det är således inte miljömässigt godtagbart att förvara/hantera brandfarliga vätskor eller spilloljor i fler men mindre behållare i syfte att komma under gränsen för sammanlagd mängd på 250 liter och därigenom undkomma kravet på sekundärt skydd.” Detta är en konstig mening eftersom det inte spelar någon roll hur många behållare vätskorna är fördelade på – är den sammanlagda volymen 250 liter så är den det oavsett antal behållare.

För miljö- och hälsoskyddsämnden

Bengt Fladvad
ordförande

Susanna Nordström
nämndsekreterare

Naturvårdsverkets författningssamling

ISSN 1403-834

Naturvårdsverkets föreskrifter om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spillolja;

NFS 2017:5

Utkom från trycket
den 5 december 2017

beslutade den 12 oktober 2017.

Med stöd av 28 § förordningen (1998:941) om kemiska produkter och biotekniska organismer föreskriver¹ Naturvårdsverket följande.

1 kap. Tillämpningsområde

1 § Dessa föreskrifter gäller vid hantering av brandfarliga vätskor eller spillolja i cisterner ovan och i mark som rymmer mer än 1 m³ vätska samt rörledningar och slangledningar som är anslutna till sådana cisterner. Inom vattenskyddsområde gäller föreskrifterna för hantering av mer än 250 liter brandfarliga vätskor eller spillolja.

Dessa föreskrifter gäller inte hantering som är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) eller som prövas inom ramen för en annan tillståndspliktig verksamhet enligt miljöbalken.

2 § Föreskrifterna innehåller krav på information till tillsynsmyndigheten och krav på sekundärt skydd.

3 § Vid hantering av brandfarliga vätskor som dessa föreskrifter gäller finns det även krav i föreskrifter meddelade av Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap.

2 kap. Definitioner

1 § I dessa föreskrifter har följande ord och uttryck nedan angiven betydelse:
brandfarlig vätska: vätska som har en flampunkt som inte överstiger 100° C
cistern: behållare, med tillhörande utrustning för vätska där trycket ovanför vätskeytan är högst 0,5 bar eller inte understiger atmosfärtrycket med mer än 0,0065 bar.

cistern i mark: cistern helt eller delvis under markytan.

cistern ovan mark: cistern helt ovanför markytan

¹ Se Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/1535 av den 9 september 2015 om ett informationsförfarande beträffande tekniska standarder och föreskrifter och beträffande föreskrifter för informationssamhällets tjänster.

dubbelmantlade rör- eller slangledningar: en ledning tillverkad av två lager stål eller annat material som är beständigt mot brandfarliga vätskor eller spilloljor och som skyddar mot läckage samt larmar vid läckage

flampunkt: den lägsta temperaturen vid vilken en brandfarlig vätska kan antändas.

hantering: uttrycket har samma betydelse som enligt 14 kap. i miljöbalken

invallning: en yta under tak, eller motsvarande som förhindrar regnvatten från att ansamlas, som är ogenomsläpplig och fångar in den förvarade vätskan och saknar anslutning till avlopp och som förhindrar spill och läckage från att spridas vidare till omgivningen

sekundärt skydd: skydd mot läckage och överfyllnad

Anm för rörledningar och slangledningar är dubbelmantling en typ av sekundärt skydd

rörledningar i mark: rörledning helt eller delvis under markytan

rörledningar ovan mark: rörledning helt ovanför markytan

spillolja: samma definition som i avfallsförordningen (2011:927)

tillsynsmyndighet: den kommunala nämnd som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet, Forsvarsinspektören för hälsa och miljö eller länsstyrelsen

vattenskyddsområde: mark- eller vattenområde som med stöd av miljöbalken fastställts till skydd för en grund- eller ytvattentillgång eller områden för vilka myndighetsföreskrifter har meddelats, samt områden som fastställts med stöd av motsvarande äldre bestämmelser.

3 kap. Information till tillsynsmyndigheten

1 § Den som avser att installera en cistern enligt 1 kap. 1 § ska senast fyra veckor innan installationen påbörjas eller hanteringen inleds skriftligen informera tillsynsmyndigheten om detta.

Kopia på utförda kontroller, även periodiska kontroller, som utförts enligt föreskrifter meddelade av Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap, ska ges in till tillsynsmyndigheten.

4 kap. Krav inom vattenskyddsområde

1 § Cisterner i och ovan mark enligt 1 kap. 1 § i dessa föreskrifter samt rörledningar och slangledningar ska ha ett sekundärt skydd inom vattenskyddsområde.

Cisterner ovan mark ska ha sekundärt skydd i form av invallning. Rörledningar och slangledningar ska vara dubbelmantlade eller ha annat sekundärt skydd. Undantag från kravet gäller dock för cisterner med tillhörande ledningar i pannrum eller motsvarande i bostadshus och som är under regelbunden uppsikt, om inte tillsynsmyndigheten anger annat.

Rörledning i byggnad får inte dras i eller under golv, utan ska förläggas väl synlig.

2 § Det är förbjudet att hantera mer än 250 liter brandfarliga vätskor eller spilloljor inom de delar av ett vattenskyddsområde som betecknas som vattentäktzon, primär (inre) skyddszon och sekundär (yttre) skyddszon utan sekundärt skydd enligt 4 kap. 1 §.

Om ett vattenskyddsområde inte har indelats i zoner gäller förbudet mot hantering utan sekundärt skydd inom hela vattenskyddsområdet.

3§ Invallningen ska rymma cisternens innehåll. För flera cisterner i en invallning ska invallningen rymma den största cisternens volym + 10 % av övriga cisterners totala volym.

4 § Det sekundära skyddet ska vara tätt och hållbart och det ska vara utformat så att kontroll är möjlig.

5 § Vid påfyllningsrör för cistern inom vattenskyddsområde ska skylt med texten **”VATTENSKYDDSSOMRÅDE”** vara uppsatt. Skylten ska vara väl synlig och av varaktig beskaffenhet.

Skylten ska även innehålla följande information:

- Fastighetsbeteckning
- Adress
- Volym
- Högsta fyllningsflöde
- Innehåll

6 § Om vattenskyddsområdets skyddsföreskrifter innehåller strängare krav än dessa föreskrifter gäller de kraven.

5 kap. Ansvar

1 § Bestämmelser om ansvar vid överträdelse av dessa föreskrifter finns i 29 kap. miljöbalken. Bestämmelser om miljöstraffsavgifter finns i förordningen (2012:259) om miljöstraffsavgifter.

2 § Då det finns anledning att misstänka att mark- eller vattenområde blivit förorenat ska tillsynsmyndigheten omedelbart underrättas. Ansvarig för att underrättelse sker är den som hanterar brandfarliga vätskor eller spillolja enligt 1 kap. 1 § i dessa föreskrifter.

6 kap. Cisterner och rörledningar som tas ur bruk

1§ Cistern och rörledning som tas ur bruk ska tömmas och rengöras. Verksamhetsutövaren ska informera tillsynsmyndigheten om cistern som tagits ur bruk så att tillsynsmyndigheten kan bestämma hur cisternen bör omhändertas.

7 kap. Undantag i enskilda fall

1§ Tillsynsmyndigheten får i enskilda fall och om det finns synnerliga skäl medge undantag från kraven i dessa föreskrifter.

Övergångsbestämmelser

1. Dessa föreskrifter träder ikraft den 1 juli 2018, då Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2003:24 om skydd mot mark- och vattenförorening vid lagring av brandfarliga vätskor upphör att gälla.

NFS 2017:5

2. Kraven på information till tillsynsmyndigheten gäller inte för de cisterner och rörledningar som har installerats före ikraftträdandet och som inte omfattades av krav på information till tillsynsmyndigheten innan installation enligt tidigare bestämmelser.

3. För cisterner och rörledningar som har installerats före ikraftträdandet, som inte omfattades av krav på sekundärt skydd enligt tidigare bestämmelser och om krav på sekundärt skydd införs eller ändras genom dessa föreskrifter, ska verksamhetsutövaren senast den 1 januari 2022 ha installerat sekundärt skydd.

Meddelade undantag som avser sekundärt skydd gäller till den i respektive beslut angivna tidpunkten för upphörande och i annat fall längst till och med den 1 januari 2022.

4. Cisterner och rörledningar som genomgått kontroll enligt Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2003:24 ska fortsättningsvis följa Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskaps föreskrifter om cisterner och rörledningar för brandfarliga vätskor med början då den sista kontrollterminen enligt de upprädda föreskrifterna NFS 2003:24 har löpt ut.

Naturvårdsverket

KERSTIN CEDERLÖF

Rikard Janson
(Klimatavdelningen)